

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/157/2024
Identifikačné číslo spisu:	1314201732
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Zlocha
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1314201732.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ R. Z., nar. C., bytom M. a 2/ X. Q., nar. C., bytom U., proti žalovaným: 1/ X. Z., nar. C., bytom M., 2/ G. T., nar. C., bytom M. a 3/ W. X., nar. C., bytom Y., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-12C/41/2014, o dovolaní žalobkyne 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2021 sp. zn. 10Co/87/2020 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 15. marca 2022 sp. zn. 10Co/87/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaným 1/ - 3/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 30. januára 2019 č. k. 12C/41/2014-388 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 1/, 2/ a 3/ k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v U., na M., zapísaných v katastri nehnuteľností vedených Okresným úradom U., katastrálny odbor, na LV č. XXXX pre okres U., obec: U., k. ú. N., ako parcela reg. „C“ č. 1312/75 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 358 m², parcela reg. „C“ č. 1312/115 - záhrada o výmere 168 m², stavba - rodinný dom súp. č. XXXX, postavený na parc. č. 1312/75. Okresný súd dospel k záveru, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd nezruší a nevyporiada podielové spoluvlastníctvo podielových spoluvlastníkov. Trovy konania úspešným žalovaným nepriznal z dôvodu, že si ich neuplatnili.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 31. augusta 2021 č. k. 10Co/87/2020-451 v spojení s opravným uznesením z 15. marca 2022 č. k. 10Co/87/2020-486 rozsudok okresného postupom podľa § 387 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) potvrdil; žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd na verejnom vyhlásení rozhodnutia rozhodol rozsudkom (č. l. 450 spisu); vadu spočívajúcu v nesprávnej

forme písomného vyhotovenia rozhodnutia (uznesenie) napravil opravným uznesením. V napadnutom rozsudku strany sporu poučil o možnosti podať dovolanie, ako aj o tom, že dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, ako aj o výnimkách z povinného zastúpenia (§ 429 ods. 2 CSP).

3. V dôsledku zmeny súdnej mapy je v súčasnosti vec vedená na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3/12C/41/2014.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa 2/ (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom vyjadrila nesúhlas s napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu; najmä nesúhlasila so záverom, že ona a jej brat R. dali súhlas na opravu nehnuteľnosti; žiadala vyplatiť sumu 42.000 eur podľa znaleckého posudku Ing. Kovačovského; v prípade nevyplatenia žiadanej čiastky navrhla, aby súd nariadil predaj nehnuteľnosti. Uviedla, že splnomocnenie o d brata R. doložila včas a poukázala na nepravdivé informácie v napadnutom rozsudku. Žiadala o vydanie spravodlivého rozsudku vo veci vyporiadania majetku medzi ňou a ostatnými súrodencami.

4.1. Okresný súd Bratislava III postupom podľa § 436 ods. 1 CSP dovolateľku vyzval na odstránenie väd dovolania, spočívajúcich v tom, že nie je ako dovolateľka zastúpená v dovolacom konaní advokátom a na skutočnosť, že dovolanie ani nebolo spísané advokátom; poučil ju o tom, že v zmysle § 447 písm. e) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

4.2. V písomnom podaní doručenom Okresnému súde Bratislava III dňa 21. marca 2022 dovolateľka uviedla, že „pôvodná žaloba bola vypracovaná advokátom, čo ma zastupoval, v súčasnosti sa chcem zastupovať sama, so všetkým sa obraciam na dcéry s vysokoškolským právnickým vzdelaním.“ Upozornila, že „protistrana nie je zastúpená advokátom, iba dcérou, ktorá má splnomocnenie od dcéry, ktorá nie je právnička.“ Aj v ďalšom podaní (doručenom okresnému súde 20. 06. 2022) reagujúc na výzvu okresného súdu dovolateľka uviedla, že „dovolanie bolo spísané jej dcérou, ktorá má vysokoškolské vzdelanie právnického smeru.“

5. Po podaní dovolania bolo zistené, že pôvodná žalovaná 3/ D. R. zomrela C.; na základe rozhodnutia vydaného v dedičskom konaní Mestský súd Bratislava IV uznesením rozhodol, že pokračuje v konaní namiesto pôvodnej žalovanej 3/ s jej právnym nástupcom ako žalovaným 3/: W. X., nar. C., bytom Y..

6. K dovolaniu žalobkyne 2/ sa vyjadril žalovaný 1/ a žalovaný 3/, pričom právo na náhradu trov dovolacieho konania si neuplatnili.

6.1. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu žalobkyne 2/ nevyjadrila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne 2/ treba odmietnuť.

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti, vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku

musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

10. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

11. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovujúc osobitnú podmienku dovolacieho konania vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) v dovolacom konaní obligatórne zastúpený advokátom, a aby podané dovolanie bolo advokátom spísané. Požiadavka povinného právneho zastúpenia sa vzťahuje už na fázu podania dovolania. Ak dovolateľ splnomocní advokáta až po podaní dovolania (a uplynutí zákonnej lehoty na jeho podanie), podmienka povinného právneho zastúpenia splnená nie je.

12. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 429 ods. 1 CSP upravuje ustanovenie § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania. Toto ustanovenie teda predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie.

13. V prejednávanej veci bola dovolateľka v rozsudku odvolacieho súdu z 31. augusta 2021 č. k. 10Co/87/2020-451 (v spojení s opravným uznesením z 15. marca 2022 č. k. 10Co/87/2020-486), ktoré mienila napadnúť dovolaním, riadne poučená v zmysle § 429 ods. 1 CSP o povinnosti byť v dovolacom konaní zastúpená advokátom, aj o tom, že dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Dovolateľka nebola pri podaní dovolania zastúpená advokátom, ani nebolo dovolanie advokátom spísané. Z podaní dovolateľky na výzvu súdu na odstránenie vád dovolania vyplýva, že dovolateľka si je tejto povinnosti vedomá, vyjadrila sa, že sa chce zastupovať sama, splnomocnenie na zastupovanie udelené advokátovi nepredložila a ani netvrdila, že svojím zastupovaním v dovolacom konaní advokáta splnomocnila. Ani prípadná pomoc so spísaním dovolania dcérou dovolateľky, ktorá má mať právnické vzdelanie, nenapĺňa splnenie povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní, navyše dovolateľka uvedenú skutočnosť iba tvrdila, vysokoškolské vzdelanie právnického zamerania svojej dcéry nepreukázala.

14. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Opačný záver - podľa ktorého ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty, postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom) - je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania

upravený Civilným sporovým poriadkom (porovnaj § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

15. Pokiaľ dovolateľka podala dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania neodstránila (a nejde o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené, a tak vznikol právny následok v podobe neprípustnosti dovolania, na ktorom nemôže ďalšie konanie dovolateľky nič zmeniť. Dovolateľka podala dovolanie podpísané iba ňou samou, bez preukázania, že bolo udelené splnomocnenie na zastupovanie v dovolacom konaní advokátovi, bez preukázania, že dovolanie spísal advokát napriek skutočnosti, že o potrebe povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní bola v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu poučená. Z uvedeného je zrejmé, že podmienku spísania dovolania advokátom v rámci lehoty na podanie dovolania nespĺnila; spísanie dovolania dcérou dovolateľky, ktorá má mať právnické vzdelanie (ničím nepreukázané) zákonnú podmienku povinného zastúpenia (spísania dovolania advokátom) nenapĺňa.

16. Pokiaľ teda v prejednávanom spore dovolateľka podala v stanovenej lehote dovolanie s vadami podľa § 429 CSP, dovolací súd uzatvára, že dovolateľka nebola právne zastúpená advokátom vo fáze podania dovolania a podala dovolanie, ktoré nebolo spísané advokátom, hoci bola o tejto osobitnej podmienke odvolacieho konania riadne poučená v odvolacom konaní. Podmienka povinného právneho zastúpenia dovolateľky advokátom nebola splnená počas celého odvolacieho konania, preto dovolací súd dovolanie žalobkyne 2/ proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

17. Záverom dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/190/2019, 4Cdo/10/2018, 4Cdo/160/2017. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelým patrí právo“, predložil v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

18. Výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovaným I/ - 3/ vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania v zmysle § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu ale vyplýva, že v danom prípade bola žalovaná 2/ v dovolacom konaní pasívna, nevykonala žiaden procesný úkon (k dovolaniu žalobkyne 2/ sa nevyjadrila), náhradu trov konania si neuplatnila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že v danom prípade boli žalovaní I/ a 3/ v dovolacom konaní síce aktívni, vyjadrili sa k dovolaniu žalobkyne 2/, ale náhradu trov konania si neuplatnili a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli. Na základe uvedeného v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že žalovaným I/ - 3/ nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.